GRADSKA KNJIŽNICA
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Narodna

„ČUVAJMO JUGOSLAVIJU"

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU
MALI OGLASNIK 20 RIJEČI DIN. 3,50
OGLASI PO SNIZ. TARIFI. — Priopćeno po retku D. 10

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEDELJE
Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik. Telefon br. 47
Redakcija za članke i vijesti zatvara se dan prije izlaska redovitog broja.
Čekovni račun Poštanske Štedionice u Zagrebu br. 38.114

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.—
PRETPLATA MJESEČNO 12 DINARA
INOSTRANSTVO D 20. - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA III ŠIBENIK, 10 JANUARA 1935 BROJ 165

Poslije Lavalova boravka u Rimu

Rim 10 januara. Prema izjavi koju je g. Mussolini dao novinarima za rimskih pregovora rješavale su se dvije vrste pitanja: talijansko-francuska i pitanja evropskog i svjetskog značaja. Međutim kako tvrde mjerodavni politički krugovi uspjesi Italije u potpisanom protokolu nisu baš onoliki, kako se to u prvi čas mislilo. Talijanske želje u Africi nisu ni izdaleka ostvarene. Dapače ono što je Laval ustupi Italiji predstavlja bezvrijedne malenkosti. Tako primjerice pomicanje libijske granice na jug gorja Tibesti, omogućuje Italiji proširenje njezinog pustinjskog posjeda u kojem (onom što je Laval ustupio) nema ni jedne oaze, a to najbolje karakterizuje vrijednost francuskih ustupaka, koji su još daleko od toga da bi Italija mogla u dogledno vrijeme ostvariti svoj afrički plan.

U pitanju pak Srednje Evrope, a naročito obzirom na Austriju, Italija je postigla stanoviti uspjeh u koliko je sklopila konzultativni pakt s Francuskom i time osigurala svoju sadašnju poziciju u Austriji, koja ostaje i dalje kao karika u lancu talijanskog bloka u Podunavlju.

Godina pregovora

Ova godina ima da bude godina pregovaranja i raspravljanja među narodima, državama i pojedinim društvenim staležima i zanimanjima. Kroz prošle godine krize, svi su pokazali što mogu. Novčari su stripali pare u kase i carape i ukočili promet i trgovinu. Rafoborne države su donijele zakone i uredbe pomoću kojih su čitave države postale vojarne. Miroljubive države su im uzvraćale i stale su se udruživati, da zajedničkim silama sačuvaju svoje granice i svjetski mir. Unutar države spretni i moćni provili su svoju volju, koliko god se je to dalo i moglo. Fašizam u Njemačkoj i Italiji smrvio je svoje protivnike, a boljševici su smatrali da je nestalo svakog otpora protiv njihove vlasti kod kuće.

Ovo stavljanje u kalup i slijepo provodjenje vlastite volje urodilo je teškim i krvavim plodovima: u Rusiji je zbog komesara Krvova ubijeno nekolko stotina navodnih buntovnika, u Njemačkoj je koncem juna poklano nekoliko stotina nepouzdanih hitlerovačkih vodja, u Austriji je takodjer povješano i poubijano mnogo ljudi zajedno sa bivšim vodjom Austrije Dolfusom. Čak se ni države nijesu žacale zločina u cilju da provedu svoju volju. Odsuda Društva Naroda prstom pokazuje na Madžarsku kao krivca za marseljski zločin.

Krvava pobuna sa užasnim zločinima u Španjolskoj, umorstvo rumunjskog ministra Duke, krvavo klanje na pariškim ulicama sve nam pokazuje divljaštvo koje je spopalo najmudriju ljudsku rasu. Ne treba ni govoriti o Kini, gdje je navodno prošle godine pomrlo od gladi oko dva miliona ljudi, a poklano u medjusobnim sukobima na hiljade, dok se u more baca kava, pali žito i pamuk a uništava stoka.

Kao da su se prošle godine sve tamne sile udružile, da ljudima uliju strah i užas u kosti.

Ova godina prima u baštinu svu bijedu, krv i zločine prošle godine. Nema čovjeka, koji nebi kazao: „Dosta je krvi i nasilja! Iz krvi radja se samo krv, iz oružja rodit će se samo rat. Prošlih godina propale su sve konferencije, počam od gospodarske u Londonu pa do konferencije za razoružanje na kopnu u Ženevi i za razoružanje na moru u Londonu. Svaki drugi dinar daje se po cijelom svijetu za oružje, dok milioni gladuju i traže posla. Golemi aeroplani, koji će moći bacati hiljade kila bomba iz zraka, tankovi sa sto kilometara brzine na sat, koji će moći zdrobit neprijateljsku vojsku, otrovni plinovi i zrake smrti, brzometne puške i taneta koja buše ocjelne ploče, sve to

Atentat na kneza Starhemberga

Beč 10 januara. — Zvanično je potvrđena vijest da je jednom bečkom predgrađu izvršen napadaj na auto u kojem se slučajno tada nije nalazio Starhemberg. Napadači su polupali prozorska stakla i ranili jednog člana Heimwehr-a. Osim toga, prema vijestima koje stižu iz Blumenau a, u blizini Wiener Neustadta bačena su tri skladišta municije u vazduh. Atentatorima se do sada nije ušlo u trag.

Dobrovoljna sterilizacija u Engleskoj

London 10 januara. — Prema pisanju „Sunday Dispatch" pretstoji sa strane ministarstva za narodno zdravlje prjedlog da se izide u susret želji pojedinih grupa duševno opterećenih individua da ih se sterilizuje. Takovih lica ima za sada u Engleskoj oko 250.000. Odobrenje će važiti i za sve one, koji inače boluju od teških hereditarnih opter ćenja.

Sterilizacija će se moći izvršiti jedino uz dozvolu ministarstva narodnog zdravlja, koje će saslušati mišljenje dvaju ljekara, od kojih jedan mora da bude kućni ljekar dotičnog pacijenta.

Razne vijesti

Jedna grupa čehoslov. novinara nalazi se već nekoliko dana na informativnom putovanju po Rusiji.

Hitler vrši u najvećoj tajnosti reorganizaciju SS. Organizira novu oružanu četu koja bi se imala zvati „pukovnija prva".

Poznati operni pjevač Jan Kiepura vrlo je teško obolio u jednom manjem mjestu u Poljskoj. Jedan specijalista hitno je pozvan iz Beča.

U Beogradu duva jaka košava a u Zagrebu od rano jutro pada snijeg i zahladilo je do minus 10 st.

Ljubljanska policija predala je jučer sudu čitav istražni materijal zubara Josipa Benca, koji je pomoću fotografija ucienjivao žene koje su se provodile u njegovom ateljeu a i muškarce kojima je podvodio te žene.

Stanovište Njemačke prema rim. protokolu

Berlin 10 januara. — U diplomatskim se krugovima tvrdi da je njemačka vlada odredila da se Reichstag sazove dne 30 juna i to zato, jer se prije 20 januara ne može očekivati proglašenje rezultata saarskog plebiscita, a osim toga g. Hitler želi sačekati sa kakovim će predlozima doći Francuska i Italija nakon rimskog sporazuma. Njemačka je vlada dodušše za cijelo vrijeme boravka g. Lavala u Rimu bila informirana o toku pregovora, ali će najprije pričekati stvarne predjeloge, na koje će onda g. Hitler javno odgovoriti na sjednici Reichstaga.

Osim toga rimski protokoli nisu u Njemačkoj izazvali baš najveće oduševljenje, ali se ipak vjeruje da će Njemačka prihvatiti poziv na daljnju saradnju.

Mussolini će posjetiti Pariz

Rim 10 januara. U dobro informiranim krugovima se tvrdi da je gosp. Mussolini prihvatio poziv g. Lavala da posjeti Pariz. Navodno je utvrdjeno i doba te posjete, koja bi došla neposredno prije uskrsnih praznika. U spomenutim se krugovima govori da će g. Mussolini svakako posjetiti Pariz i zato što do sada otkad je pretsjednik vlade nije posjetio nijednu prijestolnicu, premda su njemu učinili posjete Chambrelain, MacDonald, Sir Simon, Dr. Brüning, Litvinov, Schuschnig, Hitler, Pašić (1924), Gömbös i dr.

Polarna studen u Moskvi

Moskva 10 januara — Zadnjih dana vlada u sjevernoj Sibiriji i evropskom dijelu Rusije strahovita studen. Jučer je u Moskvi živa u termometru pala za 39°C ispod ništice. U Sibiriji je ovogodišnja rekordna studen naročito zahvatila područja oko Sretenska i Verhneudinska, gdje ima dosta smrtnih slučajeva.

Jučer je u južnoj Rusiji zavladala velika studen tako da je temperatura na poluotoku Krimu iznosila —28°C.

U arktičkim krajevima naprotiv temperatura se podigla, tako da u okolici Novaje Zemlje temperatura se kreće oko 0°C!

Budite pretplatnici „Nar. Tribune"

Neuspjeli atentat na g. Roosevelta

Waschington 10 januara. - Na dan pravoslavnog Božića skoro da nije nastradao presjednik U. S. A. gosp. Roosvelt. Prilikom izlaza iz svog automobila neko nepoznato lice na 3 met. udaljenosti izvadilo je revolver ali u tom trenutku 4 policijska agenta spriječili su atentat.

Ustanovljeno je da se radilo o jednoj tajnoj anarhističkoj organizaciji, te je uhapšeno osim atentatora još mnogo sumnjivih lica.

Četvornisporazum velikih sila?

London 10 januara. — U vezi sa zaključenim sporazumom između Francuske i Italije, danas je ministarski savjet pod predsjedništvom Mac-Donalda, na predlog ministra spoljnih poslova iz Džon Seimova, udario temelj novom Anglo-Francusko-Italijanskom sporazumu koji bi preko Društva naroda stvorio put zbliženja ovih sila sa Njemačkom.

Zarazna bolest u luci New-York

London 10 januana. Ovih dana stiglo je preko 30 brodova u New Yorsku luku. Sanitetske vlasti zabranile su iskrcavanje radi nepoznate zarazne bolesti koja vlada na 2 parobroda. Izgleda da će putnici morati održati odulji karanten.

znači samo smrt, užas i uništavanje svega velikoga i lijepoga na svijetu".

Ove riječi govore danas svi od posljednjega seljaka u najzabitnijem selu pa do najpametnijih i najmoćnijih gospodara svijeta. Ali sve je međusobno zagrižено kao čopor pasa, posvuda jedan drugoga grize za gušu i mišicu. Obziri mu nestali, svako se brine samo za sebe, makar svi ostali propali.

Ali svima je jasno, šta nas čeka, ako ovim putem nastavimo.

Zato punim pravom možemo očekivati u ovoj godini početak otrežnjivanja i smirivanja. Francuska mreža ugovora treba da postane djelo mira, a ne rata. Velike skupine država, kao što su Mala Antanta, Balkanski savez, Rimski savez, Velika Antanta, treba da izgube podzemne oštrice naperenih bajuneta i da se pretvore u djelo mira. Za nas je veliko olakšanje, izmirenje Italije i Francuske. Napori francuskih i njemačkih ratnika, koji su se dosta borili u svjetskom ratu, ga da bi htjeli novi rat, možda će dovesti i do prijateljskog sporazuma Francuske i Njemačke. Svuda se radi samo o tome da prodre glas naroda, koji je odista danas i glas Boga: „Želimo mir i sporazum, kuha i rada. Uklonite sve, koji žele smutnju i rat, uklonite sve, koji neće da rade, nego hoće da žive od tudje muke i tudjeg rada".

Narodi se ne mrze, siromasi su braća jedan drugome po cijelom svijetu.

Uz međunarodnu pravdu treba svim silama stvoriti red i pravdu među pojedinim predstavnicima staleža i zanimanja. Velike Ruzveltove reforme djeluju zarazno, premda je još i sada u Sjedinjenim Državama 12 miliona ljudi bez posla. Možda će ipak korporacije pomoći, da se ukloni potpuna samovolja pojedinaca, možda će zadruge smoći snage, da se dignu do odlučnog mjesta, možda će razne narodne organizacije radnika, ratnika, seljaka i svih ljudi dobre volje, pokrenuti društveni život iz ukočenosti iz mrtvila krize. Selo je dosad izdržalo, pa se možemo nadati, da će u svim nastojanjima za boljim i pravednijim narodnim i međunarodnim životom imati posljednju riječ: Glas naroda, glas Boga.

N. K. B.

Poljoprivreda na našim školama

Za unapređenje školskih bašta, pčelinjaka i drugih privrednih korisnih podhvata odobrilo je ministarstvo poljoprivrede, dogovorno sa ministarstvom prosvjete, potrebne kredite i materijalna sredstva, koja će se staviti školama na raspoloženje. Stručnjacima je stavljeno u zadatak, da se o ovome staraju i da preduzmu sve što je potrebno da se poljoprivredna djelatnost pojača kod naše omladine, naročito na selu.

Za pojačanje naših parobrodarskih veza s Carigradom

Jugoslovenska parobrodarska poduzeća izradjuju plan o pojačanju veza sa Carigradom, a kasnije dalje preko Crnoga mora sa bugarskim i grčkim lukama. Na ovom planu radi osobito Jadranska Plovidba, koja će u tu svrhu nabaviti dva moderna parobroda za putnički i robni promet.

IZ REDAKCIJE. Pozivaju se i umoljavaju sva sibenska kulturna, humana i stalška društva, ustanove i udruženja — da svoje vijesti, od interesa za javnost i članove, dostavljaju redakciji „Narodne Tribune" pismeno ili telefonski.

Tršćansko je radništvo iskorištavano kao roblje

Revija „Lo stato operaio", koja izlazi u Parizu na talijanskom jeziku, donosi u svom broju od decembra 1934 članak koji je reviji poslan iz Trsta. Članak opisuje prilike, u kojima živi danas radnik u Trstu.

Članak se najprije osvrće na prilike u brodogradilišnoj industriji. Arsenali zaposluju najveći dio tršćanskog radništva. Do sada su tršćanska brodogradilišta radila s reduciranim brojem radnika, pa ima u toj grani rada mnogo nezaposlenih, ali sad u novije vrijeme uposlen je ipak nešto veći broj radnika, jer je država naručila nekoje nove ratne brodove... „Lo stato operaio" kaže, da su prilike, u kojima rade i žive radnici u brodogradilištima upravo infamne. Disciplina je željezna, pritisak na radnike neprestan, nepostoje nikakve slobošćine ne samo na radu, nego niti u privatnom životu. Radnici moraju biti bar po spoljašnjosti fašisti, moraju učestvovati u fašističkim paradama i ceremonijama. Plaće se često reduciraju. Nedavno je izvršena redukcija plaće za 7 i pol posto, a ranije nekoliko mjeseci za 6 i pol posto, to znači ukupno za 14 posto. Prakticira se sistem plaćanja takav, da poduzeće baš tim sistemom najviše eksploatiše radnika. „Kotimo" je kalkuliran za najveću radnu sposobnost radnika. Radnik sa srednjom radnom sposobnošću ne zaradjuje gotovo ništa. Radnik, da bi ostvario zaradu, koja mu je potrebna za život, često izvrši posao u roku manjem od predvidjenog u „kotimu", ali u idućem poslu biva reduciran. Tako poduzeće dolazi do toga, da radnici rade „kotimo", a bivaju plaćeni temeljnom nadnicom. A ima i razloga da se opet nekoji radnici otpuste zbog „neproduktivnosti". Inače ima još mnogo drugih trikova za iskorištavanje radnika. Naučnicima se ne daje plaća koja im pripada i iskorištavaju se na štetu starijih radnika. Kvalifikovani radnici uposluju se s plaćom takozvanih manovala, težaka, a uposluju se kao kvalifikovani itd. Većina radnika jedva da donese u subotu kući 80 do 90 lira. Po novom sistemu rada od 40 radnih sati na tjedan po metodu turnusa radnici rade po 4 do 5 dana na tjedan. To se opet može smatrati redukcijom radničkih dohodaka. Plaće se uglavnom kreću od 1.70 do najviše 2.20 po satu.

Revija „Stato operaio" opisuje radne prilike lučkih radnika, koji su također užasne. Interesantno je, da lučkim fakinima uzimlju visoki porez „ricchezza mobile", ma da oni nemaju stalnog rada i po neki put čitavih pola godine nemaju posla. Oni moraju da plaćaju i zaostatke na taj porez za godinu 1933, pa im se sustežе po 10 lira tjedno... Iskorištavanja su upravo nevjerojatna, naročito zato, jer povjerenici lučkih radnika nemaju više pravo, da kontroliraju spiske tonaže robe koje iskrcavaju na „kotimo". Revija „Stato operaio" kaže, da su naročito iskorištavani slovenski radnici, koji su u mnogo težem položaju nego li talijanski. Pored toga oni ne razumiju značajna naredaba, koje su napisane u talijanskom jeziku — kaže „Stato operaio".

Jako su iskorištavani, upravo na nečovječan način radnici u transportnim poduzećima „Exner", „Triestina". „Fratelli Canova" itd. Oni moraju prema ugovoru da zarade 18 lira za 8 sati rada, ali su prisiljeni da rade i po 12 sati a da ne dobivaju nikakvih dodataka.

To i još mnoge druge detalje o životu radništva u Trstu iznosi revija u citiranom članku. Govori o velikom nezadovoljstvu u radničkim redovima i ističe, dajje raspoloženje upravo revolucionarno. Već je u nekoliko navrata došlo do zajedničkog nastupa radničkih grupa i to je djelovalo tako da su radnici postigli po neki put ono što su tražili, jer se vlasti boje općeg revolta.

Fašističko shvatanje države i društva

Kod fašista državna vlast koncentrirana je u rukama vođe, a ostali faktori (kralj, parlamenat) jedva da imaju kakav značaj. Sama fašistička partija ima vrlo važnu ulogu u državnoj organizaciji preko Vellkog fašističkog savjeta. Povelja rada od 1927 godine izvela je kod fašista sindikalno-korporativnu organizaciju koja ima za cilj da regulira odnose rada putem kolektivnih ugovora i na miran način. Iz svega ovoga može se reći da je narod organizovan sindikalno i korporativno, i pod upravom Duce a, pretstavnika nacionalne elite fašističke partije.

U ovoj se organizaciji kralj nalazi potpuno u sjeni Duce-ovoj, lišen mnogih svojih prava. Fašizam je zadržao monarhiju, ali je od nje načinio samo simbol nacionalnog i ustavopravnog kontinuiteta. Mussolini je ranije dao formulu da su fašiste terorijski republikanci, ali da praktično mogu biti i monarhisti.

U uređenju fašističke Italije igraju ulogu dva faktora: politički i sindikalno korporativni. Politički je pretežniji od ekonomsko-socijalnog, jer političke vlasti odobravaju izbor funkcionera za sindikat. Korporacije kao državni organi još su potčinjenije. O vakvo uređenje sindikalno-korporativno u stvari je daleko od sindikalnih teorija, koje predviđaju za sindikate izvjesne autonomije. Kod fašista se svugdje osjeća čvrsta državna ruka.

Kao što je već poznato, u Italiji postoji samo jedna partija — Partito Nazionale Fascista. — U takovu jednopartijskom sistemu ne postoji mogućnost za stvaranje neke načelne opozicije. Da bi se održalo jedinstvo partije u njoj je zavedena jaka disciplina od samog početka.

Ta jedna jedina partija postala je i državni organ. U prvom ministru se ujedinjuje šef partije i šef države. Iz toga proizlazi da je fašistička partija nosilac državne vlasti.

Premda u Italiji postoji jednopartijski sistem to je ipak priznato načelo većine. Birači pojedinačno, kao i u demokratskim državama primaju ili odbacuju listu narodnih poslanika koju su im predložile sindikalne organizacije i Veliki fašistički saviet.

Vladajuća partija ne može dopustiti da ne pobijedi njezina volja i ne budu izabrani njezini članovi. Narodu je ostavljen samo izbor u ličnosti.

Fašisti idu za tim da svoj režim prikažu kao režim koji ima oslona u masama i koji će po njihovu vjerovanju postati pravi narodni režim. Zato oni i ne mijenjaju svoj izborni sistem. Narod u izborima ipak ima više prava, nego li kad se vrši plebiscit.

U Italiji su priznata lična prava gradjana, izuzevši politička prava, kao što su pravo zbora i dogovora i pravo slobode štampe.

Za Italiju bi se moglo kazati da ima sistem oligarhije (vlada jedne grupe). Ovakav sistem se pretstavlja u formi demokracije i ima pretenzije da to i postane u koliko mu uspije da stvori moralno i socijalno jedinstvo u narodu. Ovakav sistem se kreće između oligarhije i demokracije.

Državna je vlast u fašističkom uređenju vrlo jaka. To se vidi po tome, što je vlast prešla u ruke narodne elite upravo njezinog najizrazitijeg pretstavnika — Duce a. S druge je strane država uzela u svoje ruke riješenje socijalnog pitanja (sukob klasa) i brigu o narodnoj produkciji. Što su fašisti za jaku vlast bili već od prvog momenta objašnjava se time, što se jedna malobrojna grupa ne bi mogla na vlasti održati i sprovesti svoj program.

Fašisti imaju i svoju filozofiju o državi: narod pretstavlja u svojoj suštini jedno takovo jedinstvo, jednu takvu moralnu cjelinu da je posve dovoljno i najbolje, ako se najboljima povjeri vođenje zajedničkih posala. Vlast je u fašističkom smislu dužnost i odgovornost. Državna će vlast imati da ukloni sukobe klasa i nametne sredstvo mirnog riješavanja u klasnim sukobima. U tom smislu je i stvorena poznata fašistička „Povelja rada". Iz nje se vidi da fašisti misle da na bazi solidarističkog shvatanja vlasništva izvedu pomirenje klasa. Takvo bi riješenje imalo da bude kao neka sinteza liberalističkog i socijalističkog gledišta.

Fašizam nastoji da narodno prosvjećivanje bude u duhu nacionalne solidarnosti, i uopće drže mnogo do moralnih faktora i moralne čovjekove volje. Otuda fašizam naročito ističe sve ono, što je u prošlosti činilo suštinu nacionalističkog osjećanja. Iako on često zalazi u nacionalističke i rasističke sentimentalnosti, to mu se ipak mora priznati da je ideji nacije uspio da dade stvarnu socijalnu sadržinu, stavljajući u zadatak državi da rješava socijalna pitanja.

Ako bi fašizam konačno uspio, onda bi se njegov sistem ipak morao demokratizovati. Fašisti su obično optimisti, jer njihovi teoretičari često govore o „harmoniji" klasa i grupa. Oni nastoje da i teoriji Machiavellija o državnom razlogu dadu što moralniji sadržaj.

U internacionalnoj politici fašistička ideologija vodi k imperijalizmu i ako se kadkada u njihovoj teoriji čuju i pacifistički glasovi. Pred time ipak otskaču teerije nekih fašističkih sociologa i filozofa da rat kao faktor ima svoju pozitivnu vrijednost (gledaj *W. Heinrich*: Der Faschismus; *Mussolini Benito*: Il fascismo ed i suoi elementi filosofici, politici e sociali; *Curt Gutkind*: Mussolini u sein Fasch smus.)

Socijalisti oštro kritikuju fašistički režim. Oni dokazuju da je sindikalistički pokret pod okriljem fašizma slabo napredovao. Radničke nadnice su niže nego li kod nas.

Međutim fašisti naglašavaju da je njihov sistem originalan. Oni ustaju protiv nivelirsnja naroda koje je izvršila parlamentarna demokracija. Fašizam kao novotarije donosi i zabrane protiv slobodne privredne borbe (štrajk, bojkot i slično). Svi sukobi se rješavaju putem intervencije državnog autoriteta. Fašizam se nada da će jednom kao državna i društvena doktrina zavladati svijetom.

J. B

U ceatrumu Šibenika prodaje se ozbiljnim reflektantima dobro upućeni dućan kuhinjske, porculanske, staklarske, galanterijske robe, te zasebnog odjela električnog materijala, u cjelini ili pojedinačno uz inventarsku cijenu. Obratiti se redakciji

GRADSKE VIJESTI

TESLA Tonkino prikazuje samo danas Mjesečari Pat i Patachon. U petak i subotu: Ne boj se ljubavi Liane Haid. U nedjelju: PAGANINI Svetislav Petrović.

Odlazak ministra g. Dr. Marka Kožula

U utorak u veče brzim vozom otputovao je iz Šibenika ministar građevina g. Dr. Marko Kožul. Na stanici uz prkos slabog vremena i bure, iskupilo se desta svijeta prijatelja i poznanika g. ministra, te se g. Dr. Kožul srdačno oprostio od svih, još jednom im zahvalivši na prijateljskom dočeku.

VELIKA HLADNOĆA VLADA POSLJEDNIH DANA u Šibeniku i okolici. Tako je u noći između utorka i srijede termometar zabilježio temperaturu od —5. U okolici Šibenika je mjestimice pao i snjeg. Juče preko cijelog dana temperatura je bila ispod ništice.

Kolika je hladnoća najbolje se vidi i po vodoskocima u gradskom perivoju, koji su se zamrzli od jake zime.

Zbog velike hladnoće i snijega au tobusi koji saobraćaju u Sjev. Dalmaciji imaju velika zakašnjenja i jako im je otežan saobraćaj.

Kako javljaju iz ostalih krajeva naše države svuda je velika hladnoća, i u dosta krajeva pada sneg. Poslje tolikih lijepih vremena tek smo sada osjetili jaču zimu.

UMOLJENI OD STRANE Jugoslovenskog akademskog kluba donašamo: Sva ona gospoda intelektualci, koji bi bili voljni da održe neko predavanje, u nizu predavanja koja će organizovati J. A. K., neka se izvole pismeno obratiti na Jugoslovenski akademski klub Šibenik.

Kako bi se sanirale gradske općine u Dalmaciji

Položaj mnogih općina u Dalmaciji postao je u posljednje vrijeme vanredno težak. Mnoge općine su zadužene, ali su u nemogućnosti da dugove vraćaju, pa su sa kamatima i troškovima ti dugovi narasli u pojedinim slučajevima na dvostruku i trostruku visinu. Općinski prihodi podbacili su posljednjih godina za preko 50 posto. Šibensko gradsko poglavarstvo u cilju opće sanacije gradskih općina izradilo je predstavku, u kojoj predlaže nacrt zakona o zaštiti zaduženih općina. Ovim predlogom se predlaže donošenje zakona o zaštiti zaduženih općina s ovim glavnim principima. 1. Odgoda dospjelosti svih starih dugova uteženih i neutuženih zajedno sa kamatima i troškovima na dulji rok, najmanje na 12 godina, a eventualno i više s time, da dug kroz taj rok dospijeva obročno, te da se isplaćuje postotno i anuitetno. 2. Kao stari dugovi imaju se smatrati svi dugovi nastali do zaključno 1934. 3. Kamati na stare dugove do kraja 1934 prestaju teći od dana proglašenja zakona ili od početka 1935, a ponovno teku jedino u slučaju zakašnjenja sa isplatom pojedinog anuiteta i to u ograničenoj visini od najviše 6 posto. 4. Zaostali kamati na stare dugove, u koliko su nadilazili stopu od 6 posto, snizuju se na tu visinu, te se imaju ukapitalizirati u glavnici prema obračunu dana, kada bude zakon proglašen ili od početka 1935. U točki 5 se izlažu mjere koje bi garantovale otplatu dospjelih anuiteta

Najvažnije radio emisije

Četvrtak:

19·30 *Leipzig* „Figarov pir", Mozart — 20·45 *Milano* Izvedba opere — 21·00 *Varšava* Sinfonijski koncert — 22·25 *Berlin* Argentinska plesna glazba.

Petak:

20·05 *Kopenhagen* Čarobna frula Mozart — 20·45 *Roma* Primarosa, opereta — 21·00 *Milano* Sinfonijski koncert — 22·50 *Beč* Sportsko predavanje na našem jeziku.

Subota

20·00 *Oslo* Delibes „Coppelia" — 20·00 *Lugano* „Baserari" opera od Bizeta — 21·00 *Roma* „Capuletti i Montecchi" opera od Bellinia.

Siromasima i besposlenima

koji su oskudni, a žele dobiti obroke kuhana jela od Gradskog Odbora Socijalne Skrbi, neka se upišu u dućanu g. Mate Prgina na trgu kod crkve sv. Ivana.

Osobito apelira na osobe koji poznaju slidljive siromahe, koji se stide zatražiti, da ih prijave i upišu.

GRGO ČULAR ispitani majstor ŠIBENIK

Proizvodnja vjenaca i buketa iz prirodnog cvijeća, te izradjivanje vještačkog cvijeća. - Prodaja raznog naravnog i umjetnog cvijeća. IZRADBA BRZA, SOLIDNA I MODERNA. CJENE UMJERENE. Narudžbe se primaju u ul. Kr. Tomislava 52. i cesta 12 Lipnja 493.

Poziv

Na osnovu člana 110 pravilnika uz zakon o neposrednim porezima, pozivlju se svi poslodavci, koji su dužni vršiti naplatu službeničkog poreza u markicama, da poreske knjižice svojih uposlenika za 1934 god. podnesu ovoj upravi na pregled najdalje do *kraja februara 1935 g.*

Na pregled se imaju podnjeti i knjižnice onih lica, koja su oslobodjena plaćanja ovog poreza, jer im prihod ne dosiže porezu podležnu sumu.

Protiv poslodavaca, koji se ovom pozivu ne odazovu, kao i protiv onih, koji nijesu uopće ili u nedovoljnom iznosu naljepili poreske markice, odnosno nijesu propisno poništili markice, postupiće se po odredaama čl. 139 tač. 2 i 4, odnosno po čl. 142 Zakona o nep. porezima.

Poreska Uprava, *Šibenik*.

POTRAŽIVANJE NAŠIH IZVOZNIKA U GRČKOJ. Zagrebačka Trgovinska industrijska komora moli sve izvoznike svoga područja, koji su stajali u poslovnoj vezi sa Grčkom, a imaju nepodmirena potraživanja kod grčkih uvoznika još iz ranijih godina, da to izvole prijaviti Trg. ind. komori u Spiitu. Ovi su podaci komori potrebni, da bi mogla pristupiti rješavaaju pitanja tih starih potraživania.

TALIJANSKI MOTORNI BROD „Brindisi" društva „Adriatica" polazeći u utorak zbog lošeg manevrisanja udario je u stari gat i razrušio ga u dužini od 6 m. Komisija sastavljena od naših vlasti i predstavnika društva „Adriatica" utvrdila je štetu u visini od 3000 din. Zahvaljujući jakoj konstrukciji, brod nije bio teže oštećen, tako da je proslijedio put.

V. I. Nemirović-Dančenka u Pragu
Proslava 90 godišnjice

Prag. - Neobično svečano, toplo i srdačno je proslavljena 90 godišnjica života i 75-godišnjica literarnog rada nestora ruskih književnika Vasilija Ivanovića Nemirović-Dančenka u Pragu.

Društvo Slovenske uzajamnosti je pod protektoratom praškog gradskog vijeća, Čehoslovačkog narodnog vijeća i Slovenskog instituta priredilo svečanu sjednicu u starodrevnoj zgradi praške starogradske vijećnice. Ta dvorana se upotrebljava za sjednice samo u izuzetnim slučajevima. Prostrana dvorana je bila prepuna Čehoslovaka, Rusa, Jugoslovena i Bugara, koji su došli da pozdrave pretstavnika slovenskog bratstva i aktivnog borca za slobodu Slovena.

Među prisutnima su se nalazili članovi porodice V. I. Nemirović-Dančenka (njegov srodnik je na svečanost doputovao iz Tallina u Estoniji), članovi diplomatskog kora (jugoslovenski poslanik u Pragu dr Grisogono, bugarski otpravnik poslova dr Slivenski, ataše lotičkog poslanstva E. Igenberg s gospođom itd.), pretstavnici čehoslovačkog parlamenta i senata na čelu s pretsjednikom senata dr F. Soukupom, članovi pretsjedništva Čehoslovačkog narodnog vijeća na čelu s pretsjednikom prof. B. Njemcom, pretstavnici ministarstava i upravnih vlasti, pretstavnici čehoslovačke armade [generali Voženilek i Haering], pretstavnici čehoslovačke umjetnosti i literature (umjetnik prof. Mrkvička, književnik Klaštersky itd.), pretsjednik Sindikata čehoslovačkih novinara senator J. Pichl, bugarski pjesnik K. Hristov itd.

Od Rusa su na svečanoj sjednici prisustvovali episkop Sergjej Praški, knez P. D. Dolgorukov, profesor A. S. Lomšakov, bivši rektor moskovskog univerziteta prof. M. M. Novikov i mnogi drugi.

Slavljenik, koji je ušao u dvoranu u pola 11 sati prije podne u pratnji počasnog pretsjedništva svečane sjednice, dočekan je burnim aplauzom, koji nije prestao sve dok pretsjednik V. Červinka nije počeo svoj pozdravni govor. On je podvukao simpatije koje slavljenik uživa u Čehoslovačkoj i izrazio je želju, da jesen života V. I. Nemirovića-Dančenka bude duga, sunčana i topla.

Jak i karakterističan je bio govor profesora Horaka, koji je ocrtao literarnu djelatnost V. I. Nemirović-Dančenka, koga je nazvao najvećim slovenskim publicistom i nenadmašivim propagatorom ruske zemlje i ljepota čitavog ostalog svijeta.

Završujući svoj govor profesor Horak je pozvao slavljenika, da nas upozna s njegovim životnim iskustvima, s njegovom vještinom održavanja svježine duhovne i fizičke snage.

„Vi ste u životu dali primjer radosnog optimizma i velikog moralnog duga. Dozvolite da vam za to izrazimo iskrenu blagodarnost" — završio je ruski prof. Horak.

Poslije govora profesora Horaka je rusko pjevačko društvo „Arhangelski" otpjevalo „Slavu" i „Mnogaja ljeta".

Drugi pozdravni govor je održao pretsjednik Saveza ruskih književnika i novinara u Čehoslovačkoj Republici C. I. Varšavski, koji je iznio karakteristiku djela i književne djelatnosti, kao i život slavljenika i u osobi V. I. Nemirović-Dančenka pozdravio nestora ruske literature, svjedoka i pjesnika slave i veličine Rusije.

Pretsjednik V. Červinka javlja, da je iz svija krajeva svijeta stiglo toliko pozdrava i čestitanja da ih nije moguće sve pročitati. Proč tani su samo pozdravi ministra inostranih djela dr. Beneša, ministra narodne prosvjete profesora Krčmarža, ministra pravde dr Derera i pomoćnika ministra inostranih djela dr Krofte

Poslije toga sa svog mjesta ustaje Vasilije Ivanović Nemirović-Dančenko i u apsolutnoj tišini počinje svoj govor. On je govorio zvučnim i glasnim glasom, tako da se svaka njegova riječ čula i u najudaljenijim krajevima dvorane.

„Moja duša je tako puna utisaka, koje sam proživio posljednjih dana, da ja ne nalazim dovoljno riječi, da izrazim duboko uzbuđene moje osjećaje tople zahvalnosti.

I u išto vrijeme ja moram u nekoliko minuta kratko i zbijeno iznijeti pred vas obračun moje devedesetgodišnjice, tri četvrtine vijeka mog neprekidnog rada.

Neprekidnog... I o tom ja mislim i leži tajna moje devedesetgodišnjice.

I zaista za čitavo vreme mog lutalačkog života ja nisam znao za odmor. Zapovjest moga života se nalazila u riječi, koju je ostavio imperator Rima Septimus Sever: laboremus. Radit ćemo.

I ja moram s osjećajem priznanja reći, da bez obzira na teške uslove emigrantskog života, nigdje nisam tako lako radio kao u visoko kulturnoj Čehoslovačkoj.

Ja poznajem pola svijeta, ali nemate državu gdje toliko uvažanja pokazuju pisci, naučenjaci, umjetniku, gdje tako ljube knjigu i autora i to ne samo svoga..."

Nemirović-Dančenko govori dalje o radosti i sreći, koje mu je davao rad i o tome, da njegovo obrazovanje i um ne znaju za presićenost.

U drugoj polovini svog govora Nemirović Dančenko govori o ruskoj nauci, umjetnosti, literaturi, kao zalogi stvaralačke snage ruskog naroda i Rusije i izrazio je iskrenu vjeru u nepresušivu životnu snagu svoje otadžbine.

Snažne posljednje riječi V. I. Nemi-

Potpomažite akciju mjesnog gradskog odbora Socijalne Skrb

Novinski papir za umotavanje prodaje se u tiskari E. Vitaliani.

Za upozorenje „Narodne Tribune"

Već se par puta napada naš list od strane šibenskog tjednika „Katolika" sa namjerom da se valjda stvori neka polemika. U posljednje vrijeme ovi su napadaji tako učestali, da ne prođe skoro ni jedan broj, a da ne izađe nešto protiv našeg lista. Čudila nas je ova bezrazložna mržnja i nismo i pored najbolje volje mogli shvatiti zašto „Katolik" ovako radi. Do sada smo uvijek prelazili preko ovakovih stvari, smatrajući da je izlišno na takove neozbiljne i naivne napade odgovarati i na to uzalud trošiti prostor u listu. Nadali smo se, da će „Katolik" uvidjeti bezciljnost takovog pisanja i potrebu da i zbog svojih čitaoca prestane sa ovakovim neosnovanim napadajima.

Medjutim ti se napadaji intenzivno produžavaju, a kao kruna svega, došao je natpis u zadnjem broju „Katolika" pod naslovom „Za upoznavanje „Narodne Tribune". Na prvi dio toga članka nećemo ni odgovarati, jer zaista treba velika doza smjelosti i neznanja (najblaže rečeno) pa da se konstatuje kako nas list tobož vrijeđa katolike. Samo ćemo nešto reći piscu toga članka, što on nažalost izgleda nije znao: konstatovati istinu ne znači namjeru da se nekoga vrijeđa.

Mi opet ponavljamo da smo spremni štampati sve ono, što se da štampati. Razumije se i one u „protivnom duhu". I to vrlo rado. Ali sve to ne znači da će se štampati stvari koje uopće nisu za štampanje. Jer takav je slučaj sa podlistkom o kome se govori u „Katoliku".

Pomenuti dopis okategorisan je kao nemoguć za štampu, zbog rđave stilizacije i izraza koji se ne iznose na javnost. To ispravno mišljenje potvrdila su i dva profesora (od kojih jedan profesor srpsko hrvatskog jezika). Iz tih razloga taj podlistak nije štampan, a svako će uvidjeti da su razlozi potpuni opravdani.

Na kraju ćemo zapitati „Katolik" zašto ga on nije štampao, kada se već zalaže toliko radi toga. Jer dobar članak svako rado štampa, pa pretpostavljamo da bi i „Katolik" to uradio!!!

Toliko radi javnosti. A „Katolik", kada već nema pametnijeg posla, neka produži sa napadajima. Mi mu nećemo odgovarati. jer on nas uostalom sam najbolje brani i reklamira. Samo nas čudi da jedan nedjeljni list nema interesantnijeg materijala!!

rović Dančenka su ostavile dubok utisak. Poslije završetka govora aplauz se pretvorio u ovacije.

Svečana sjednica je završena čehoslovačkom državnom himnom i slov. himnom „Hej, Sloveni".

Publika se još dugo nije razilazila Svi su se gurali prema katedri pretsjedništva, da potresu ruku slavljeniku i da mu izraze najtoplije želje.

I pred izlaskom se okupio ogroman broj publike i kad je Vasilije Ivanović Nemirović Dančenko napustio gradsku vijećnicu vazduh se prolamao od usklika „Nazdar" i „Živio".

Preko dana je Nemirović-Dančenko primao delegacije i pojedine poštovatelje u svom stanu. Tamo je u toku 6 januara svratilo nekoliko stotina prijatelja i čitaoca slavnog i čuvenog književnika.

A do kasne noći su stalno stizale pismene čestitke i pozdravni telegrami.

Zlonamjerno oštećenje

U noći izmedju 7 i 8 o. mj. parobrod Jadranske plovidba „Kozjak" stajao je privezan za obalu u Zloselu (Piroraac). Dok je posada spavala, neki zločinac je odsjekao konop „protegu" kojim je pramac broda bio vezan za obalu, u dužini od 6—7 m. i odnio ga zajedno sa 6 m. čeličnog konopa, koga je također skinuo. Pošto su na parobrodu svi spavali to ovaj zločinački čin niko nije ni primjetio, tako da se parobrod udaljio malo od obale. Sve je sreća da je vrijeme bilo dosta mirno, te se nije dogodila neka veća nesreća, što se je moglo vrlo lako desiti, da je bio jači vjetar, jer bi tada bio nastradao i brod.

Žandarmerija živo traga za ovim zločincima, te postoji nada da će uskoro biti uhvaćeni.

Zlarin

Kroz prošlu sezonu u Zlarinu je ljetovalo dosta stranaca. Donosimo kratakak pregled.

	osoba
Iz Jugoslavije:	366
Njemci:	3
Česi:	16
Italija:	6
Francuska	4
Amerika:	1
Ostala Europa:	2

Svega ljetovalo osoba 396 sa noćivanja 5145.

ZA TRGOVCE
iz mjestati okolice
najpovoljnija kupovina
Kapa i šešira
na veliko
TVOKAPS, ŠIBENIK, Kr. Tomislava 117

Slobodan sam obavijestiti cij. građanstvo, da sam nanovo otvorio svoju
trgovinu cipela, koža i športskih potrebština
kao i svoju radionicu za izradbu i popravke cipela svih vrsta.
Skladište bogato sam opskrbio, kako najjednostavnijim, tako i najmodernijim produktima kožarske industrije, te sam u stanju u tom pogledu udovoljiti svim zahtjevima i ukusu cij. musterija.
Preporučujući Vam se, molim da me izvolite posjetiti i pokloniti mi Vaše povjerenje. Sa štovanjem
ALEKSANDAR ANWEILER

MLJEKARNA BIFE-ALPA
ŠIBENIK
Preporuča uz najniže cijene: Čajni maslac „Alpa" la, kuhano topljeno maslo za slatkiše kg. 20 din, kravlji sir (Töpfen), kiselo i slatko vrhnje (Schlagsahne), razne vrsti sira tvrdog i mekanog, kajmaka, kobasica, salame, šunke i hrenovke Rabusove — svaki dan svježe. —

Pismo s Lože

Dragi gosp. uredniče!

Sjor Krste poslao mi je ovih dana jedan pršut i jedan istrižak iz naših novina moleći me da mu ga prevedem na naš jezik. Ovako tu piše crno na bilo: „Habitanti s urbanističkim mentalitetom i tendencijom arogiraju specijalna urbanistička privilegija i kvalitete i time provociraju luksuozne instalacije i energije s konturama civilizacije. Harmonija pak našeg specifično nacijonalno animalnog timbra s akvizicijama materijalne kulture sistematizira jedan progres, koji naprotiv u retrospektivi intelektualnog našeg poziranja ili floresciraa ili manifestira indolentnost, sabotažu, politikanstvo i defetizam što defloriraa s jedne strane naš elastični paradoks a s druge primitivni i patrijahalni moral i praksu".

Ljutit stoga kako jesam, ne bih mogao dalje a da Vas ne upitam što je zapravo od odbora borbe protiv bestinja? Mjerodavni bi radi unapredenja turistike i tome pitanju morali posvetiti naročitu pažnju te stvoriti jedan turistički fond u koji bi svi oni koji bestinjaju, imali doprinasati. Visina doprinosa imala bi se određivati po cijeni jednog odbora, koji bi po vlastitoj sposobnosti i iskustvu bio u stanju da tačno klasificira sočnost i cjenu.

I sada idući po gradu da potražim najdostojnije za ovaj posao, zapeo sam na jednog stručnjaka koji pronalazi sve „falinge" te mu rekoh: „Jednog lijepog dana početkom 1933 godine dođoše u moj stan ljudi i rekoše: „Ili da stavimo vodomjer i da ga platiš ili da prekidamo vodu." Pred tom dosta jasnom situacijom odlučio sam se, naravno za vodu i platio vodomjer tješeći se da ću ipak uštedom u plaćanju potroška vode po mjerilu kroz par godina moći nakanditi ovaj izdatak, koji za moje financijalno stanje nije bilo baš tako neznatno poremećenje. Onda je došao mjesec august, kada se je imalo početi izračunavanjem potroška po ovom vodomjeru. Uslijed uzbune nastale radi toga što bi ovi vodomjeri navodno iskazivali neiskazano pretjerani i nevjerojatni potrošak vode, bila je sazvana anketa s posljedicom da je sve ostalo pri starom. Prošle godine se je ponovno anketiralo s rezultatom koji javnosti još nije poznat pa će bezdvojbeno i ove. Svakako stoji da je općina vodomjere, liferovane joj po ratama, morala platiti".

„Sve je to dobro i razumljivo kao što je dobro i razumljivo kod nas, radi unapređenja turistike, što su tek 1934 dosadanji gradski pometači otpušteni, jer su bili ili sakati ili s nekim drugim fizičkim nedostacima. Ali ostavljajući sada na stranu uporedbu s našim pometačima na raspoloženju, ostaje uvijek ono glavno i jedino pitanje, da li se ovaj vodomjer, koji mi već dvije godine očajno u kući pišti i svira, moći jedan dan doći do svojeg izražaja. Isto tako nameće mi se pitanje, da li će svi građani bez razlike dobiti i platiti vodomjer na način kako su ga i meni naprtili i napokon da li je stručno mišljenje, koje je za sigurno, moralo prethoditi ugovoru o nabavi, temeljito računalo i na čitavu konstrukciju našeg vodovoda u savezu s njegovim položajem, pritiskom vode i zraka te da li i kućne cijevi trebaju da se temeljito rekonstruišu i na uporabu vodomjera adaptiraju."

To rekoh i sačekah odgovor stručnjaka, a on se iskašljavao te opra-

Lord Rothermere u obrani Hitlera

London 10 januara. — Poznati engleski novinski magnat Lord Rothermere napisao je u jučerašnjem broju „Daily Mail" ostar članak protiv nekih engleskih novina koje krivo i tendenciozno pišu o savremenoj Njemačkoj i njezinom vođi Hitleru. Prema pisanju tih novina čini se kao da se Hitler ne usuđuje nikada pojaviti na javnom mjestu bez mnogobrojne straže s razloga tobože što mu na svakom koraku prijeti atentat. Lord Rothermere ustaje protiv toga i kaže da je g. Hitler danas najpopularniji i najobljubljeniji vođa svog naroda pa čak ni g. Mussolini nemože se podičiti sa onolikim simpatijama, kolike uživa g. Hitler.

Osnivanje organizacije dužnika u Splitu

Po uzoru Zagreba, i u Splitu se namjerava osnovati organizacija dužnika. Kako je kriza pritisla sreduju i malu privredu, kao i veliki dio slobodnih profesija, ova organizacija u Splitu, u najkraće vrijeme može da računa da će postati najbrojnija.

U tu svrhu u nedjelju 13 o. m. biti će sazvana skupština, na kojoj će se izraditi pravila organizacije.

Planovi za izgradnju novih i uređenih dosadašnjih luka u Jugoslaviji

U Ministarstvu gradjevina su završeni proračuni i planovi za izgradnju novih luka i uredjenje dosadašnjih. Ovi će radovi imati da počnu već ovog proljeća pošto su regulisana i pitanja financijske baze. Medju prvima biti će uredjena šibenska luka, a zatim i ostale: splitska, sušačka i gruška. Naročiti stručnjaci nastoje da radovi dadu najbolje rezultate kako bi dobili niz moderno uredjenih luka, koje će imati i moderna skladišta, carinske magazine i zgrade.

Nova uredba o ženidbi oficira i podoficira

U „Službenom vojnom listu" objavljena je nova Uredba o ženidbi oficira i podoficira vojske i mornarice, te granične trupe. Oficiri se mogu ženiti kad navrše godinu dana u činu poručnika i stari su najmanje 26 godina, te imaju sve druge uslove za uredan bračni život. Poručnici i kapetani II klase imadu pružiti materijalno obezbedjenje i to u novcu, nekretninama ili državnim papirima, poručnici najmanje 80.000 dinara a kapetani II klase najmanje 50.000 dinara. Ako se radi o oficirskoj kćeri mogu roditelji pružiti i garanciju da će mlade supružnice pomagati mjesečno sa 300 dinara za poručnika i 200 dinara za kapetana. Ženidba se dozvoljava ako je djevojka besprekorna vladanja.

Podoficirima će se dozvoliti ženidba nakon tri godine provedene u narednickom činu (dosad 7 god.) i sa 27 g. starosti.

Podmirite pretplatu!

stajući se reče: „Eto... dragi... vidiš... to je jedino pitanje na koje ti ne mogu da odgovorim... jer sam se već politički opredijelio." Ja rekoh: „Izvini!" — i poklonih se pred mudrosti života. Sada prevadam sjor Krsti što se je s onim gore riječima htjelo reći a dotle dovidova. Mefisto.

Štampa i vlasništvo: Odlik, Ora', Zavod Tisk E. VITALIANI I SIN, Šibenik Odgov. urednik Hamilkar Vitaliani